

Jde změnit svůj „úděl“?

1. Mojžíšova 32; 27 - 29:

Neznámý řekl: „Pust' mě, vzešla jitřenka.“ Jákob však odvětil: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ Otázal se: „Jak se jmenuješ?“ Odpověděl: „Jákob.“ Tu řekl: „Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh), neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstál.“

Milé sestry, milí bratři, vážení přátelé

poslední dobou jsem se několikrát setkal s lidmi, kteří pátrají po svých kořenech. Díky nejmodernějším technologiím máme mnoho možností, jak pátrat po svých dávných předcích i současných příbuzných. Řekl bych, že se stalo módou zkoumat svůj rodokmen. Nedávno jsem mluvil o tomto tématu s panem **generálním ředitelem VS**. I on se dlouhodobě zabývá svými předky. Na webových stránkách existují místa, kde můžete začít zapisovat svůj rodokmen a další příbuzní se mohou přidávat a připisovat svoje jména. Velmi oblíbený a sledovaný je třeba pořad v televizi **Pošta pro tebe**, kdy lidé hledají svoje prarodiče, rodiče, jiné příbuzné.

Zajímá nás, kdo jsem, odkud pochází moji předci. Ale proč? Možná hledáme odpovědi na otázky, proč jsem takový či onaký. Mohu za to vůbec? Nezdědil jsem tuto vlastnost po někom z rodiny? Neslouží nám mnohdy naše minulost k tomu, že mám sklon říkat, že za mnoho věcí, které dělám ve svém životě, nemohu já, ale moje rodina, moji předci, geny, výchova, prostředí, ve kterém žiji?

Každý týden poslouchám příběhy odsouzených. Většina z nich neprožila radostné dětství. Patří k lidem, které nevychovali rodiče, ale mnohdy prarodiče, ústavy, dětské domovy. A když byli doma, tak se o ně nikdo nezajímal. Rostli jako dříví v lese. Kdo může za naše nezdary? My sami? Anebo jsme zase u těch předků, genů, výchovy?

„Jsem takový, jiný nebudu,“ říkáváme rádi o sobě, protože tím často ospravedlňujeme svoje špatné chování. Za svoje chování nemůžu, zdědil jsem ho a nejde to změnit.

Chcete ale změnit svůj „osud“, svůj „úděl“? Nejste se sebou spokojeni? Chcete být novými lidmi? Řeknu vám nyní, jak na to. Bůh je tím, který z nás dokáže udělat opravdu zcela nové lidi. Nejen trochu vylepšené, nejen trochu snaživější, lepší, ale naprosto jiné. O tom je totiž celá Bible. „Musíte se znovu narodit,“ říká nám Ježíš. Co to znamená? Jak?

Pro svoji úvahu jsem si vybral starozákonní příběh člověka, o kterém jsou v možná nejméně čtené knize v Bibli uvedeny pouze čtyři věty, dva biblické verše.

1. Paralipomenon 4, 9 – 10:

Jaebes byl váženější než jeho bratři; jeho matka ho pojmenovala Jaebes se slovy: „Porodila jsem ho s trápením.“ Jaebes vzýval Boha Izraele takto: „Kéž bys mi dal požehnání a rozmnožil mé území! Kéž by tvá ruka byla se mnou a zbavila mě zlého, aby na mne nedolehlo trápení!“ A Bůh splnil, oč žádal.

Podíváme-li se do celé 4. kapitoly, uvidíme, že je zde výčet jmen. O většině jmenovaných lidí se kromě jména nedozvídáme nic dalšího, o Jaebesovi je pár informací navíc uvedeno. Podle mého soudu těch nejdůležitějších.

Jaebes byl muž, který pocházel z Judova kmene (1. verš 4. kapitoly). Jeho matka ho porodila s trápením, ve zvlášť velkých bolestech. A podle toho také svého syna pojmenovala. **Jaebes** znamená v překladu – ten, kdo způsobuje, případně způsobí bolest, trápení. Chtěli byste se takto jmenovat?

Nám to dnes nepřijde, protože nepojmenováváme svoje děti podle významu jména. Mnohdy ani nevíme, co naše jméno znamená. Dáváme jména jen podle toho, jak se nám líbí, pak také po rodičích či jiných předcích, možná po nějakém televizním seriálovém vzoru – např. **Esmeralda Nováková**.

Dříve to tak nebylo. Jména dětí se dávala podle toho, co se dělo při narození, nebo se chápalo jako přání či proroctví ohledně budoucnosti dítěte. Například starozákonní Jákob držel při narození svého bratra – dvojče Ezaua za patu, dostal jméno Jákob – ten, co chytá za patu (podrazák, úskočný). Také víme, jak se právě tento rys jeho povahy v jeho životě projevil. Ale jak také Bůh jeho jméno později změnil, když se s ním Jákob osobně setkal a toto setkání změnilo jej i jeho život. Z podrazáka byl Izrael – **Bůh zápasí**. (Gn 32, 27-29)

Další příklad je třeba **Samuel**. Jeho matka nemohla mít děti a modlila se, aby jí Bůh dítě dal. A on jí vyslyšel. Jméno Samuel znamená Bůh slyší....

O to je horší, že Jaebes dostal jméno bolest. Ten, který způsobuje bolest a trápení. To nevypadá na dobrý začátek života, že? Přečetli jsme si, že ho matka porodila ve velkých bolestech, proto ho takto pojmenovala. Jaké měla bolesti? Nejspíš se tím nemyslí ty obyčejné porodní, které provází každé narození dítěte. Jaebes se možná narodil velmi komplikovaným způsobem a matka zažila veliké bolesti, které se rozhodla si dokonce připomínat jeho jménem. Možná její bolest nebyla fyzická, ale psychická. Možná ji opustil manžel, možná jí manžel zemřel, možná rodina měla velké finanční problémy a nevěděli, jak uživit další dítě, kdo ví.... Ať už to bylo jakkoli, nebylo jednoduché pro Jaebese s tímto jménem, s tímto osudem žít.

Každý z nás víme, do jaké rodiny jsme se narodili. Možná jsme nebyli chtěnými očekávanými dětmi, možná naše narození přineslo naší matce trápení. Mám jednoho známého, který se narodil jako nemanželský syn matce, které způsobil velkou bolest z jejího rozhodnutí. Její manžel jí řekl – buď on – nemanželský syn, nebo já. A putoval hned po porodu do kojeneckého ústavu. Domů se nikdy nedostal.

Ale nemusí být jenom tyto extrémní příklady. Možná měli naši rodiče radši našeho sourozence, byli jsme odstrčení, osamocení, rodiče nám nedopřáli vzdělání, neprožili jsme hezké dětství, i když jsme žili v rodině. Možná nás rodiče bili, ponižovali a možná jsme podobný úděl připravili my našim dětem. Možná jsme nebyli a nejsme rodiči, kteří umí dát najevo svoji lásku svým dětem, možná máme nepřiměřené požadavky, nebo nemáme žádné požadavky, jsme nevšímaví, lhostejní, možná svoje děti rozmazlujeme a připravujeme jim tak o to těžší život v dospělosti, kdy se budou muset tvrdě a s bolestí učit zodpovědnosti a lásce k druhým... Kdo ví, co všechno jsme jako lidé schopní napáchat za škody.

Ale v Jaebesově příběhu čteme, že tento náš „údel“ lze změnit. Nepomůže nám, když se budeme litovat, když budeme svoje špatné chování omlouvat výchovou, geny a přitom budeme stále očekávat a vyžadovat, aby nás všichni brali takového, jaký jsem, protože já přeci jiný nikdy nebudu, nemůžu být a ani nechci.. Pojdme se proto podívat do příběhu, který má pro nás naději. Končí totiž dobře, stejně jako dobře může skončit i náš příběh, ať je jakýkoli. Je to příběh o Jabesovi, jehož předpověď budoucnosti pro něj nebyla ani trochu přívětivá.

Jak se se svým nevídaným příchodem na svět popasoval Jabes? Jabes nezůstal se svým problémem sám. Jabes vzýval Boha Izraele, prosil ho, aby změnil jeho úděl. Věřil ve všemocného Boha, nechtěl zůstat zahořklým člověkem, který bude žehrat na svůj osud. Jabes nechtěl být trápením, chtěl být požehnáním: „**Kéž bys mi dal požehnání a rozmnožil mé území!**“ směle žádá Boha, kterého znal z mnohých příběhů a dobře si pamatoval, jak Bůh dokázal celý jeho národ vyvést ze spárů silného nepřítele a usadit ho v zemi hojnosti. Jabes totiž věřil v Boha zázraků a nových počátků.

O co Jabesovi vlastně jde, když prosí Boha o požehnání? Význam tohoto slova jsme značně pokroutili. Když si jako křesťané navzájem přejeme Boží požehnání, často máme na mysli zdraví, ochranu, peníze, aby se nám dobře dařilo po materiální stránce, ale to toto slovo neznamená. Usilovat o požehnání znamená oddat se plně Boží vůli, stát se nástrojem Božího působení. Přát druhému Boží požehnání znamená říct mu, aby svůj život v dobrém i ve zlém svěřil Bohu, aby se nebál, i když přijdou těžké chvíle v našem životě.

Lákáme-li druhé na život s Bohem tím, že je čeká krásný život v bohatství a rozkoši, lžeme. A tohle Jabes věděl. Prosí-li Boha o požehnání, prosí ho proto, aby Bůh skrze něj rozmnožil na zemi dobro, aby ho ke své práci v tomhle světě použil. Proto přidává i další prosbu – kéž bys rozmnožil mé území, kéž bys překročil moje hranice, moje teritorium. Jabes chce co nejvíce úkolů od Pána Boha – nenech mě prosím zahálet, žádá Boha, překonej má omezení.

Žádáme od Pána Boha, aby rozšířil naše možnosti služby? Neslyší spíše od nás výmluvy, že jsme unavení, že je toho na nás moc, že děláme již dost, že potřebujeme více času pro sebe, pro svoje záliby, koníčky... Už dávno jsme přestali pátrat po tom, proč žijeme, jaký je náš úkol, co od nás Pán Bůh a druzí lidé očekávají. Neptáme se proč, neptáme se po smyslu života, ale o to více nás zajímá, stejně jako celý svět, jak žijeme pro sebe, jak si co nejvíce užít ten náš život – co nejvíce vidět, zažít, urvat pro sebe. To ale není cesta ke změně svého neradostného osudu. Pak skutečně zůstávám stále stejný, možná jen trochu mírně vylepšený.

Jak ale docílit toho, aby těch více úkolů pro Boha, pro druhé člověk opravdu zvládl? Jabes si uvědomoval, že prosí o něco, co není v lidských silách zvládnout. Proto prosí Boha dál: „Kéž by tvá ruka byla se mnou, použila si mě a zbavila mě zlého, aby na mne nedolehlo trápení!“ Jabes si uvědomoval, že potřebuje Boží moc, že nevystačí s vlastními silami, když chce překonat svá vrozená omezení.

Parafrázoval bych Jabesovy prosby asi takto: *Pane, mým údělem je, že způsobuju trápení druhým, a to dokonce už od narození. Chci ale tento svůj úděl změnit, jenže to nedokážu. Nechci být pro druhé trápením a bolestí, ale chci být požehnáním. Přál bych si, abys se mnou ve svém díle počítal. Chci Ti dát sebe k dispozici, abys skrze mě do mé rodiny, do mého sboru, do mé církve, do světa přinášel svou pomoc, požehnání, radost, dobré zprávy o Tobě. A dej mi těch úkolů prosím víc, abych byl plně zaměstnaný službou - pro Tebe, pro druhé, tak, že nebudu mít čas se litovat a myslet na zlé a sobecké věci, ke kterým tíhnu a které mi jsou vlastní. Tak, že nebudu působit bolest, ale požehnání. K tomu se odevzdávám Tobě, do Tvé veliké moci a použití, sám se všeho vzdávám.*

Tak prosté to je. Chceme-li být novými lidmi, změnit svůj „úděl“ – pošahanost každého z nás, nervování, všelijaké úchylinky, touhu po slávě, bohatství, po sobeckém užívání si, plýtvání časem, penězi, našimi dary, stačí vzývat Boha tak, jak to kdysi dávno udělal Jabes. Odevzdat se mu k dispozici a nechat ho změnit můj úděl a překonat všechna moje omezení. Celý příběh o něm totiž končí těmi nejkrásnějšími slovy: A Bůh splnil, oč žádal.

Tuto prosbu totiž do Jabesova srdce Bůh sám vložil. A Jabes se jí modlil. Modlil se to, co chce Bůh – to je modlitba v Božím jménu. Pán Bůh vidí i náš neradostný úděl, naše marné pachtění a trápení, a vložil svou modlitbu i do našich srdcí. A chce, abychom se jí modlili jako utrápený Jabes, abychom s ní jako on vzývali svého Boha, aby nás vyslyšel a sám změnil náš úděl, sám překonal naše omezení. Co nám brání se takto Bohu odevzdat?